

Beržoro bažnyčia ir Kristaus kančios kelias

Išlikęs įdomus padavimas apie Beržorą. Pasakojama, kad piemu pamatęs beržo viršūnėje Marijos paveikslą. Jis pasakęs Platelių bažnyčios kunigui. Kunigas parvežęs paveikslą į Platelių bažnyčią, tačiau jis dingęs ir vėl atsiradęs beržo viršūnėje. Žmonės tą beržą nukirtę ir toje vietoje pastatę koplyčią. Koplyčioje pakabinę tą stebuklingą paveikslą. Vėliau šalia koplyčios pastatė ir bažnyčią. Minėtoji koplyčia yra sena, vadinama Šv. Jono Nepomuko koplyčia. Kada ji statyta, tiksliai nežinoma. Iš statybos stiliaus galima spręsti, kad ji statyta ne vėliau kaip XVIII a. pab. Koplyčia medinė, tašytų rąstų. Viduje yra senas apiręs altorius, žymi vieta chorui ir laiptai tenai užlipti. 1897 m. kun. Ig. Rubuževičius koplyčią suremontavo. 2001 m. koplyčia restauruota.

Dabartinę Beržoro bažnyčią pastatė 1746 m. Platelių klebonas Juozapas Vaitkevičius savo kaštu ir parapijai padedant. Jis 1747 m. bažnyčiai suteikė Platelių bažnyčios filijos teises (iki tol Beržoro koplyčia bažnyčios teisių neturėjo) ir pašventino Šv. Stanislovo vardu. 1759 m. sausio mėn. tas pats Vaitkevičius Beržoro koplyčiai aptarnauti paskyrė du kunigus: vieną administratorių, antrą altaristą. Didesnei Dievo garbei Beržoro bažnyčios ir jos tarnų išlaikymui kilmingieji Antanas Apulskis ir Morta Šilianskienė paliko 3000 timpų. Platelių klebonas J. Vaitkevičius užrašė savo pinigų 2000 timpų, Beržore savo įsteigtą pirmąją smuklę, iš Platelių bažnyčios beneficijos Beržore priklausančią žemę su gyventojais ir iš Beržoro kapinių visas pajamas.

Beržoro bažnyčia 1852 m. suremontuota. Ji medinė, kryžminės formos, sienos eglės, pušies rąstų, kirviu tašytų. Stogas dengtas skiedromis.

Didysis altorius baroko stiliaus. Žemutinis altorius papuoštas 4 kolonomis, tarp kurių yra sidabriniuose rūbuose stebuklingas Dievo Motinos paveikslas. Aukštutiniame, - tarp 2-jų mažesnių kolonų ir freskų, - yra didelis medinis kryžius su kenčiančiu Kristumi.

Stebuklingas Dievo Motinos paveikslas paprastomis dienomis yra uždengtas. To paveikslo stebuklingumą rodo prikabinti prie jo votai. Tų votų yra 16. Prikabino juos čia įvairiais laikais tie žmonės, kurie čia, bažnyčioje, besimeldami prie Dievo Motinos, buvo išprašę sveikatos ar kitokių ypatingų malonių.

Soninių altorių yra 3. Kairiojo presbiterijos dalyje yra nedidelis šv. Jono Nepomuko altorius. Dešinėj koplyčioj yra šv. Stanislovo altorius, kairiojoj - šv. Antano altorius. 8 balsų vargonai įrengti 1861 m., o 1894 m. naujai perdirbti. Bažnyčia 1998 - 2000 m. remontuota.

Šventorius - kapai yra Gaso kalnelyj; aplinkui riogso kadaise sodinti šimtamečiai medžiai, aptverti netinkuota akmenine siena, dengta gontais (dabar skarda). Vartų treji. 1922 m. Žemaičių vyskupas Pr. Karevičius kapus pašventino. Mediniai kryžiai ir koplytėlės labai sparčiai nyksta, o naujų maža kas bestato.

Už 7 metrų nuo bažnyčios stovi varpinė, statyta 1746 m. Pastatyta iš stulpų ir apmušta lentomis. Varpai 2. Pirmasis, šv. Stanislovo, varpas lietas 1844 m. Varpinė restauruota 2000- 2001 m.

Beržore kryžiaus keliams (stacijoms) pradžią davė Platelių klebonas J. Vaitkevičius. Jis Išganytojo kančios atminimui pasiryžo pastatyti stacijų koplyčias. Klebonas gavo iš popiežiaus leidimą su atlaisiais įsteigti kryžiaus kelius, o Žemaičių vyskupas Antanas Tiškevičius 1759 m. liepos mėn. visa tai aprobavo. 1760 m. Platelių klebono J. Vaitkevičiaus rūpesčiu, o parapijiečių lėšomis Beržoro pušyne pastatyta 14 medinių koplyčių, kurios buvo pašventintos leidžus bernardinų provinciolui Pranciškui Samavičiui. Iš 1760 m. rašto matyti, kad Beržoro stacijų koplyčių statymą ir priežiūrą buvo pasidalinę kaimai: I k. - Babrungėnai ir Godeliai, II k. - Paežerės Rūdaičiai ir Uogučiai. III k. - Notėnai, Laumalenkos, Pamedinčiai, Grigaičiai, Beržoras, IV k. - Visvainiai, Getaučiai, V k. - Šateikių Rūdaičiai, VI k. - pusė Dovainių kaimo, Užpelkiai, VII k. - Gilaičiai, VIII k. ir 14 paveikslų - Salantų altarista J. Mykolas Simavičius, IX k. - Kadaičiai, X k. - Dovainiai, Zobėlai, XI k. - Pūčkoriai, XII k. - Mikytai, Kruopiai, Geldėnai, Šlėktinė ir Lioliai, XIII k. - Antsieniai, Kadžiai, XIV k. - Medsėdžiai, Atlaužai. XX a. septinto dešimtmečio pradžioje Kristaus kančios kelio koplyčios buvo nugriautos. Dabar atstatytos, vyksta atlaisiai.

(parengta pagal J. Mickevičių)